

PRZEDWCZESNE OPUSZCZANIE SYSTEMU EDUKACJI

PODSUMOWANIE RAPORTU

Konferencja kończąca projekt
**Improving Employment Opportunities in the Labour Market for Marginalised
Communities**

Wrocław
Czerwiec 2013

Powaga problemu

- [SIEI: Inter-ministerial Information Exchange System](#) (FR)
Website: <http://eduscol.education.fr/cid58220/lutter-contre-le-decrochage-scolaire.html>
- Control on school absenteeism (BE)
Website: www.ond.vlaanderen.be/leerplicht
- [Productive Learning](#) (DE)
Website: www.iple.de/PL-Standorte/PL-Sachsen.htm
- New possibilities (NO)
Website: www.regjeringen.no
- [Pre-VENT KS3](#) (UK/South East Wales)
Website: www.ngfl-cymru.org.uk/eng/pre-vent
- [Coordination unit Youth-Education-Employment Vienna](#) (AT)
Website: www.koordinationsstelle.at
- [Peer support groups for parents from an immigrant background helping them support their children in the formal education](#) (FI)
- [Romodrom for Education](#) (CZ)
Website: www.romodrom.cz
- [Priority intervention Education Areas 2 \(TEIP2 Programme\)](#) (PT)
Website: www.dgicd.min-edu.pt/teip
- Choices Programme (PT)
Website: www.programaescolhas.pt
- Programme against early school leaving, school failure and delinquency in Zones of Educational Priority (CY)

Powaga problemu

- Website: www.ekt.org.cy
- [Springboard](#) (HU)
Website: www.fszk.hu/dobbanto
- [Tailor-made Guidance](#) (NL)
Website: www.tomdenbosch.nl
- The Prince's Trust xl clubs (UK)
Website: www.education.gov.uk/16to19/participation/rpa
- [Flexible Basic Education \(JOPO®\)](#) (FI)
- [Stop Dropout \(Leonardo da Vinci partnership: AT, DE, SI, CZ\)](#)
Website: www.stop-dropout.eu
- RETAIN (Leonardo da Vinci partnership: SE, IS, UK)
Website: www.retainproject.net
- [DROPS - Dropout Prevention in Schools](#) (Comenius Regio partnership DE/NL)
Website: www.comenius-regio-drops.eu
- Building Bridges – Crossing Bridges (Comenius Regio partnership DK/DE)
Website: <http://regio-building-bridges.dcmurl.dk>, www.crossing-bridges.eu
- Stay on Track (Comenius Regio partnership AT/BE)
Website: www.antwerpen.be/onderwijs/international/comenius
- Heidi's Education Adventure (Comenius school partnership: TR)
Website: <http://www.educationadventure.info/>
- [Physical and Sports Activities in Different Environments](#) (Comenius school partnership: PT, IT, ES, AT, BG, GR, TK, DK)
Website: www.pysa-comenius.com

Obszar/kraj	2010	2011	2012	CEL
UE (27 krajów)	14	13,5	12,8	10
Belgia	11,9	12,3	12	9,5
Bułgaria	13,9	11,8	12,5	11
Republika Czeska	4,9	4,9	5,5	5,5
Dania	11	9,6	9,1	9,9
Niemcy	11,9	11,7	10,5	9,9
Estonia	11,6	10,9	10,5	9,5
Irlandia	11,5	10,8	9,7	8
Grecja	13,7	13,1	11,4	9,7
Hiszpania	28,4	26,5	24,9	15
Francja	12,6	12	11,6	9,5
Włochy	18,8	18,2	17,6	15
Cypr	12,7	11,3	11,4	10
Łotwa	13,3	11,6	10,5	13,4
Litwa	8,1	7,2	6,5	8,9
Luksembourg	7,1	6,2	8,1	9,9
Węgry	10,5	11,2	11,5	10
Malta	24,8	23,6	22,6	29
Holandia	10	9,1	8,8	7,9
Austria	8,3	8,3	7,6	9,5
Polska	5,4	5,6	5,7	4,5
Portugalia	28,7	23,2	20,8	10
Rumunia	18,4	17,5	17,4	11,3
Słowenia	5	4,2	4,4	5
Słowacja	4,7	5	5,3	6
Finlandia	10,3	9,8	8,9	8
Szwecja	6,5	6,6	7,5	9,9
Wielka Brytania	14,9	15	13,5	:
Islandia	22,6	19,7	20,1	:
Norwegia	17,4	16,6	14,8	:
Szwajcaria	6,6	6,3	5,5	:
Chorwacja	3,7	4,1	4,2	:
Była Jugosłowiańska Republika Macedonii	15,5	13,5	11,7	:
Turcja	43,1	41,9	39,6	:

Podejścia do definicji ESL

tureckie

- Nie istnieją jasne, wyczerpujące i porównywalne międzynarodowe definicje odnoszące się do opuszczania systemu edukacji. Różnice w definicjach skupiają się wokół kwestii, jak długo i dlaczego uczeń pozostaje poza systemem edukacji i w jakim wieku/na poziomie jakiej klasy przerywa naukę.

irlandzkie

- Prawna definicja przedwczesnego zakończenia nauki szkolnej odnosi się do nieuczęszczania do szkoły przed ukończeniem 16 roku życia lub przed ukończeniem 3-letniej nauki w szkole ponadpodstawowej, w zależności od tego, które przypada później.

Podejścia do definicji ESL

czeskie

- Są to osoby od 18 do 24 roku życia, których najwyższy poziom wykształcenia odpowiada poziomom 0,1,2 lub 3c według klasyfikacji ISCED (maksymalne zdobyte wykształcenie średnie bez świadectwa ukończenia szkoły średniej)

polskie

- Dzieci i młodzież nie podlegające obowiązkowi szkolnemu w odniesieniu do szkół podstawowych i gimnazjów, a dokładniej:
 - 1) naturalny odpad szkolny - przyczyną wypadania uczniów z systemu to głównie śmierć, wypadki, samobójstwa czy ciężkie urazy;
 - 2) pozorny odpad szkolny - przyczyną wypadania są wyjazdy na stałe lub na długie okresy czasu (uczeń może powrócić do systemu i/lub wejść do innego jego segmentu w miejscu pobytu);
 - 3) właściwy odpad szkolny - stanowiliby ci uczniowie, którzy weszli do systemu i z różnych przyczyn z niego wypadli nie dochodząc do VI klasy szkoły podstawowej albo do III klasy gimnazjum.

Definiowanie w UE

- Osoba przedwcześnie kończąca kształcenie i szkolenie, poprzednio nazywana przedwcześnie opuszczającą edukację, zazwyczaj odnosi się do osoby, w wieku od 18 do 24, która zakończyła nie więcej niż szkołę na poziomie gimnazjalnym i nie uczestniczy w dalszej edukacji lub szkoleniach, a ich liczba może być wyrażona jako procent całkowitej populacji w wieku od 18 do 24.

Najpowszechniejsze przyczyny opuszczania systemu edukacji (minimalnie pojawiające się w 3 raportach):

- Trudna sytuacja finansowa – CZ, PL, IE
- Wczesna ciąża – CZ, PL, IE
- Przyczyny zdrowotne – CZ, PL, IE, TR
- Niepełnosprawność – CZ, PL, IE, TR

Powszechne przyczyny opuszczania systemu edukacji (min w dwóch raportach):

- Dysfunkcyjna rodzina (patologia w rodzinie, przemoc wobec dzieci) – CZ, PL
- Problemy z nauką, niepowodzenia szkolne, niższe umiejętności, brak wystarczającej wiedzy – PL, IE
- Zaniedbania ze strony rodziców – CZ, PL
- Zły wpływ grup nieformalnych (subkultury, przyjaciele, złe towarzystwo) – CZ, PL
- Emigracja, różne wzorce kulturowe innych narodów, status mniejszości, strach przed asymilacją – PL, IE
- Brak pozytywnych wzorców w rodzinie, niski poziom wykształcenia rodziców – PL, IE
- Podejmowanie pracy przez uczniów, chęć zarabiania, dostęp do zatrudnienia – CZ, PL
- Powtarzanie klas – PL, IE
- Transfer do innej szkoły, częste zmienianie szkoły – CZ, IE
- Problemy z dyscypliną, nieobecność – CZ, IE
- Duży dystans do szkoły, problemy z dojazdami – CZ, PL

Przyczyny opuszczania systemu edukacji wskazane w jednym z raportów:

- Uzależnienia (ogólnie) – *PL*
- Opieka nad dziećmi, rodzeństwem, pomaganie rodzinie – *PL*
- Nieszczęścia – *PL*
- Niewłaściwe wybory – *CZ*
- Niska samoocena lub własnej skuteczności – *IE*
- Główny język inny niż angielski – *IE*
- Uczęszczanie do szkoły w dużych miastach – *IE*
- Gospodarstwo domowe, w którym głowa rodziny jest bezrobotna – *PL*
- Opuszczenie przez przyjaciela czy członka rodziny – *IE*
- Utrata tożsamości – stawanie się osiadłym ustrata tożsamości Traveller'a – *IE*
- Wczesne małżeństwa – *IE*
- Problemy z zachowaniem niektórych osób z grupy Travellers i niezdolność szkoły/rodziców do zaangażowania i poradzenia sobie z problemem – *IE*
- Ukrywanie pochodzenia – *IE*
- Problemy zwaśnienia niektórych – *IE*

Przyczyny opuszczania systemu edukacji wskazane w jednym z raportów c.d.:

- Niski poziom aspiracji, utrata wiary w sens nauki, dewaluacja edukacji – *PL*
- Niezaradność życiowa rodziców – *PL*
- Uzależnienie od narkotyków – *PL*
- Alkoholizm rodziców – *PL*
- Brak specjalistycznej opieki – *PL*
- Konflikty z rówieśnikami, brak akceptacji grupy – *PL*
- Upadek autorytetów, nowy styl życia, konsumpcjonizm, złe modele proagowane w mediach – *PL*
- Bezrobocie rodziców – *PL*
- Ucieczki z domów – *PL*
- Obawa przed szkołą – *PL*
- Przyłączanie się do sekt – *PL*
- Brak współpracy między szkołą a rodzicami – *PL*
- Alkoholizm wśród nieletnich – *PL*
- Przystępczość nieletnich, zejście na złą drogę, problemy z prawem – *PL*
- Niechęć do szkoły i uczenia się – *PL*
- Zaburzenia osobowości Studentów – *PL*

Konsekwencje indywidualne

- Młodzi ludzie, którzy przedwcześnie kończą naukę szkolną, częściej są bezrobotni w porównaniu z rówieśnikami, którzy uzyskali wykształcenie.
- Częściej są zatrudnieni jako pracownicy fizyczni, nie odczuwają bezpieczeństwa zatrudnienia i wykonują więcej prac w niepełnym wymiarze godzin.
- Cięża, przestępczość, nadużywanie alkoholu i narkotyków oraz samobójstwa to zjawiska występujące znacząco częściej wśród osób przedwcześnie kończących naukę szkolną. Wiele z tych problemów stanowi przyczynę przedwczesnego opuszczenia szkoły.
- Osoby przedwcześnie kończące szkołę częściej niż pozostali obywatele korzystają w swoim życiu z opieki społecznej oraz innych programów socjalnych
- Osoby przedwcześnie kończące szkołę żyją krócej
- Rzadziej są „aktywnymi obywatelami”
- Przedwczesne kończenie nauki wiąże się z niską tendencją do podejmowania nauki i uczenia się przez całe życie.

Konsekwencje zbiorowe

- Utrata dochodu narodowego
- Utrata wpływów podatkowych na wspieranie świadczeń państwowych
- Zwiększone zapotrzebowanie na pomoc społeczną
- Zwiększenie przestępczości
- Zmniejszone uczestnictwo w życiu politycznym
- Zmniejszona mobilność międzypokoleniowa
- Gorszy stan zdrowia.

Rozwiązania zebrane z raportów:

- Zwiększenie motywacji młodych bezrobotnych.
- Kursy przekwalifikujące.
- Tworzenie nowych miejsc pracy dla młodzieży.
- Doradztwo.
- Miejsca dla stażystów
- Usługi społeczne.
- Szkoły dla dorosłych.
- Szkoły specjalne, dla osób niepełnosprawnych i młodych zagrożonych niedostosowaniem społecznym, w tym szkoły, które przygotowują uczniów do pracy.
- Pozaszkolne zakłady umożliwiające kontynuowanie nauki dorosłym.
- Edukacja w formie szkolenia zawodowego realizowanego przez pracodawcę.
- Instytucje oferujące szeroki zakres zintegrowanych usług.
- Polityka i programy dla młodych ludzi.

Dziękuję za uwagę

Projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” oraz budżetu województwa dolnośląskiego.

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną oraz za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.